

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Факультет Економічних відносин та фінансів

Кафедра глобальної економіки

ПОТЕНЦІАЛ І РОЗВИТОК
ПІДПРИЄМСТВА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського)
рівня
денної та заочної форми навчання
спеціальності 051 «Економіка»
за ОПП «Економіка»

Харків

2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет Економічних відносин та фінансів

Кафедра глобальної економіки

**ПОТЕНЦІАЛ І РОЗВИТОК
ПІДПРИЄМСТВА**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ**

**для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
денної та заочної форми навчання
спеціальності 051 «Економіка»
за ОПП «Економіка»**

Затверджено рішенням науково-
методичної комісії факультету
економічних відносин та фінансів
Протокол № 1 від 25.09.2024р.

**Харків
2024**

УДК 658(072)

П 65

Схвалено
на засіданні кафедри глобальної економіки
Протокол № 1 від «28» серпня 2024 р.

Рецензенти:

Кравченко О. М., д.е.н., доцент, професор кафедри технологій управління Національного авіаційного університету;

Квятко Т. М. к.е.н., доцент, завідувач відділу координації та організації наукової та інноваційної діяльності ІВМ НААН, м. Київ.

П 65

Потенціал і розвиток підприємства: методичні вказівки до самостійного вивчення дисципліни здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня денної та заочної форми навчання спеціальності 051 «Економіка» за ОПП «Економіка» / Держ. біотехн. ун-т ; Уклад. В. І. Морозов. – Харків : ДБТУ, 2024. – 45 с.

Методичні вказівки розроблені у відповідності з навчальною та робочою програмою дисципліни «Потенціал і розвиток підприємства». Видання містить комплекс положень та завдань для поточного та підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 051 Економіка. Рекомендації складено у відповідності з тематичним планом лекційних, семінарських та практичних занять з дисципліни. Матеріали даного посібника відповідають меті та завданням вивчення дисципліни «Потенціал і розвиток підприємства», містять методичну інформацію щодо організації самостійної та індивідуальної роботи, завдання для контролю знань здобувачів, дозволяють здобувачам набути фахові компетентності та досягти програмних результатів навчання згідно з ОПП.

Видання призначене для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 051 Економіка за ОПП «Економіка» денної та заочної форм навчання.

УДК 658(072)

Відповідальний за випуск: Морозов В.І., доцент кафедри глобальної економіки ДБТУ, канд. екон. наук, доцент.

© Морозов В.І., 2024

© ДБТУ, 2024

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни			
	денна форма навчання		заочна форма навчання	
Кількість кредитів - 4	Статус дисципліни:			
	<i>обов'язкова/вибіркова</i>			
Розділів - 2	Рік підготовки:			
	__-й	<u>4</u> -й	__-й	<u>4</u> -й
	Семестр			
Загальна кількість годин - 120	__-й	<u>8</u> -й	__-й	<u>8</u> -й
	Лекції			
	__ год.	<u>30</u> год.	__ год.	<u>8</u> год.
	Практичні, (семінарські)			
	__ год.	<u>30</u> год.	__ год.	<u>8</u> год.
	Лабораторні			
	__ год.	__ год.		
	Самостійна робота			
	__ год.	<u>60</u> год.	__ год.	<u>104</u> год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – <u>2</u> ; самостійної роботи здобувача – <u>4</u>	Вид контролю:			
		іспит		іспит

МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення дисципліни є формування у студентів сукупності знань та навичок щодо методів і процесів управління формуванням, функціонуванням та розвитком потенціалу підприємства як збалансованої соціально-економічної системи.

Завданням вивчення дисципліни вивчення новітніх підходів до управління формуванням, розвитком, конкурентоспроможністю потенціалу підприємства; усвідомлення особливостей розвитку потенціалу підприємства; опанування методичним інструментарієм щодо комплексної статичної та динамічної оцінки потенціалу підприємства і його складових; набуття умінь та навичок з управління фактичним та перспективним потенціалом підприємства в різних умовах господарювання.

Згідно з вимогами ОПІ у результаті вивчення дисципліни у здобувача вищої освіти формуються наступні типи компетентностей:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

Загальні компетентності:

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин.

СК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових

документів та аналітичних звітів.

Дана навчальна дисципліна також забезпечує формування наступних програмних результатів навчання:

ПРН 3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.

ПРН 5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН 7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

ПРН 9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

ПРН 10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

Предметом вивчення дисципліни є закономірності функціонування та розвитку об'єднань підприємств.

Об'єктом вивчення дисципліни є вивчення організаційно-правових форм та видів об'єднань підприємств, сучасних теоретичних підходів інтеграції підприємств, визначення їх вартості та інше.

Базовими дисциплінами для успішного засвоєння програмного матеріалу

дисципліни є: «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Економіка підприємства», «Міжнародна економіка», «Міжнародний менеджмент» та ін.

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах, рекомендованою Європейською Кредитно-Трансферною Системою

(ECTS).

Значну кількість часу навчальної дисципліни відведено на самостійну роботу здобувачів вищої освіти.

Після закінчення вивчення курсу підсумковий контроль з дисципліни проводиться у формі іспиту і здобувач може набрати протягом семестру в точках контролю від 60 до 100 балів включно. Підсумкове оцінювання академічної успішності студента визначається за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС та національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Теоретичні основи потенціалу підприємства

Тема 1. Сутнісна характеристика потенціалу підприємства

Потенціал підприємства як економічна категорія. Основні характеристики і структура потенціалу підприємства. Тенденції зміни й оптимізації структури потенціалу підприємства. Місце і роль виробничого потенціалу в суспільному виробництві. Моделі потенціалів.

Рекомендована література: 1, 2, 4, 5, 9, 11, 24.

Тема 2. Формування потенціалу підприємства

Визначення процесів формування та розвитку потенціалу сучасних підприємств. Комплексний підхід до аналізу та системні особливості соціально-економічних систем мікрорівня. Загальнотеоретична модель формування потенціалу підприємства. Синергетичні ефекти в розвитку потенціалу підприємства (операційна, управлінська та фінансова синергії). Алгоритм оптимізації потенціалу підприємства.

Рекомендована література: 1, 2, 4, 5, 9, 11.

Тема 3. Конкуентоспроможність потенціалу підприємства

Взаємозв'язок економічних категорій: ринок, конкуренція, конкурентоспроможність і потенціал підприємства. Системні характеристики потенціалу з функціональних та організаційних позицій, що визначають

ефективність його використання та конкурентоспроможність. Порівняльна оцінка потенціалів підприємств через ринок як передумова оцінки їх конкурентоспроможності. Рівні та особливості прояву конкурентоспроможності потенціалу підприємства.

Рекомендована література: 1, 2, 4, 5, 8, 9, 11.

Тема 4. Теоретичні основи оцінки потенціалу підприємства

Мета і завдання вартісної оцінки потенціалу підприємства. Сутність та механізм реалізації процедури оцінки потенціалу підприємства. Концепція вартісної оцінки потенціалу підприємства: теоретичні постулати, методологічні передумови, різновиди вартості бізнесу та принципи її визначення. Структурно-логічна схема формування вартості потенціалу підприємства та її складових.

Рекомендована література: 1, 2, 4, 5, 8, 9, 11, 38.

Тема 5. Методичний інструментарій оцінювання потенціалу підприємства

Сутність та необхідність системного підходу до оцінки вартості потенціалу підприємства. Три основні теоретичні концепції оцінки вартості бізнесу та потенціалу підприємства: результатна (дохідна), ресурсна (витратна) та ринкова (порівняльна); їх специфічні особливості.

Рекомендована література: 1, 2, 4, 5, 8, 9, 11, 38.

Розділ 2. Прикладні аспекти потенціалу підприємства

Тема 6. Оцінка вартості земельних ділянок, будівель і споруд

Сучасні особливості підприємницького використання забудованих і незабудованих ділянок. Основні передумови визнання земельних ділянок та об'єктів нерухомості частиною потенціалу підприємства згідно з ресурсним та організаційно-функціональним підходами. Принципи визначення вартості земельної ділянки та об'єктів нерухомості. Перелік і

зміст документів, необхідних для проведення оцінки вартості нерухомих об'єктів.

Рекомендована література: 1, 2, 4, 5, 8, 9, 11, 37, 38.

Тема 7. Оцінка ринкової вартості машин і обладнання

Ідентифікація машин та обладнання як об'єкта оцінки й складової потенціалу підприємства. Оцінка машин та обладнання відокремлено, групами й системно. Типові ситуації, що потребують вартісної оцінки машин та обладнання. Способи групування машин та обладнання як об'єкта оцінки: за належністю до основних фондів, за роллю у виробничому процесі, за правом власності, за способом придбання та походження, за етапом життєвого циклу, за рівнем універсальності.

Рекомендована література: 1, 2, 4, 5, 8, 9, 11, 38.

Тема 8. Трудовий потенціал підприємства та його оцінка

Визначення поняття «трудовий потенціал»: рівні прояву, види, характерні риси. Одиниці виміру вартості трудового потенціалу підприємства, їх використання в прикладному аналізі. Мета, цілі та завдання оцінки трудового потенціалу в господарській практиці. Трудовий потенціал працівника і характеристика окремих його складових. Фактори, що визначають трудовий потенціал працівника. Основні складові трудового потенціалу організації.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 11, 38.

Тема 9. Нематеріальні активи підприємства і методи їх оцінювання

Понятійно-категоріальний апарат, який використовується в оціночній практиці нематеріальних активів підприємства. Специфічні риси нематеріальних активів як складової потенціалу підприємства. Класифікація нематеріальних активів за різними ознаками: за правовою ознакою, за ознакою цілісності та ін. Функціональний підхід до

менеджменту нематеріальних активів підприємства. Процес перетворення продукту інтелектуальної праці в нематеріальний актив. Особливості господарського використання нематеріальних активів у діяльності сучасних підприємств.

Рекомендована література: 1, 2, 4, 5, 8, 9, 11, 38, 42.

Тема 10. Комплексна оцінка вартості бізнесу

Витратні методики вартісної оцінки трудового потенціалу та особливості їх практичного використання. Методика оцінки трудового потенціалу на основі одиниці живої праці: показники та алгоритм розрахунку. Простий балансовий метод оцінки вартості бізнесу: алгоритм розрахунку та ключовий показник. Метод регулювання балансу. Метод вартості заміщення. Метод ліквідаційної вартості. Метод чистих активів. Методики накопичення активів. Метод прямої капіталізації: ключові особливості та алгоритм визначення.

Рекомендована література: 1, 2, 4, 5, 8, 9, 11, 38, 12.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва розділів та тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	Загальний обсяг	аудиторних					Самостійна робота	Загальний обсяг	аудиторних				
		усього	в тому числі			Самостійна робота			усього	в тому числі			
			лекції	лабораторні	практичні					лекції	лабораторні	практичні	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Розділ 1. Теоретичні основи потенціалу підприємства													

Тема 1. Сутнісна характеристика потенціалу підприємства	10	4	2		2	6	10	–	–		–	10
Тема 2. Формування потенціалу підприємства	10	4	2		2	6	10	–	–		–	10
Тема 3. Конкурентоспроможність потенціалу підприємства	14	8	4		4	6	14	4	2		2	10
Тема 4. Теоретичні основи оцінки потенціалу підприємства	10	4	2		2	6	10	–	–		–	10
Тема 5. Методичний інструментарій оцінювання потенціалу підприємства	14	8	4		4	6	14	4	2		2	10
<i>Разом за розділом 1</i>	58	28	14		14	30	58	8	4		4	50
Розділ 2. Прикладні аспекти потенціалу підприємства												
Тема 6. Оцінка вартості земельних ділянок, будівель і споруд	14	8	4		4	6	16	4	2		2	12
Тема 7. Оцінка ринкової вартості машин і обладнання	14	8	4		4	6	16	4	2		2	12
Тема 8. Трудовий потенціал підприємства та його оцінка	10	4	2		2	6	10	–	–		–	10
Тема 9. Нематеріальні активи підприємства і методи їх оцінювання	14	8	4		4	6	10	–	–		–	10
Тема 10. Комплексна оцінка вартості бізнесу	10	4	2		2	6	10	–	–		–	10
<i>Разом за розділом 2</i>	62	32	16		16	30	63	8	4		4	54
Всього годин	120	60	30		30	60	120	16	8		8	104

САМОСТІЙНА РОБОТА

Мета самостійної роботи здобувача – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у здобувача загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього бакалавра.

Для ефективного засвоєння курсу пропонуються наступні *форми самостійної роботи* для здобувачів:

- ознайомлення з основною і додатковою літературою;
- пошук спеціальної літератури, каталогів, статистичної інформації, наукових статей;
- виконання цільового завдання з певної тематики;
- підготовка доповідей і повідомлень для семінарів;
- самостійна підготовка за окремими частинами курсу.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи здобувача денної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 70 % (60 годин) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (90 годин).

У ході самостійної роботи здобувач бакалаврського ступеня має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному середовищі, нести усвідомлену відповідальність за якість власної освітньої підготовки.

Самостійна робота здобувача включає: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни; підготовку до практичних, і семінарських занять; підготовку до виступу на семінарських заняттях; поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; виконання індивідуальних завдань (підготовка фахової статті) за вивченою темою; пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни; аналітичний розгляд наукової публікації; контрольну перевірку здобувачами особистих знань за запитаннями для самодіагностики; систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до семестрової атестації. Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота здобувача з вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань державного регулювання економіки,

статистичними матеріалами.

План самостійної роботи

Тема 1. Сутнісна характеристика потенціалу підприємства

Завдання для самостійної роботи: в процесі самостійної роботи по вивченню лекційної теми, здобувач вищої освіти виконує наступний обсяг навантаження: знайомиться з економічною категорією «потенціал підприємства»; вивчає структуру та характеристики потенціалу підприємства; розглядає та аналізує різні моделі потенціалу підприємства.

Рекомендована література: 1, 2, 4, 5, 9, 11, 24.

Тема 2. Формування потенціалу підприємства

Завдання для самостійної роботи: в процесі самостійної роботи по вивченню лекційної теми, здобувач вищої освіти виконує наступний обсяг навантаження: вивчає та аналізує потенціал підприємства як єдину економічну систему; опановує загально-теоретичні підходи формування системи потенціалу підприємств; проводить дослідження моделі формування потенціалу підприємств.

Рекомендована література: 1, 2, 4, 5, 9, 11.

Тема 3. Конкурентоспроможність потенціалу підприємства

Завдання для самостійної роботи: в процесі самостійної роботи по вивченню лекційної теми, здобувач вищої освіти виконує наступний обсяг навантаження: проводить дослідження та аналізує категорію конкурентоспроможності потенціалу підприємства, досліджує всі рівні цієї конкурентоспроможності; проводить діагностику конкурентних сил з позицій «теорії Портера», навчається проводити класифікацію ключових чинників успіху в галузі; пізнає та вчиться практично застосовувати методи стратегічного аналізу конкурентоспроможності потенціалу підприємства.

Рекомендована література: 1, 2, 4, 5, 8, 9, 11.

Тема 4. Теоретичні основи оцінки потенціалу підприємства

Завдання для самостійної роботи: в процесі самостійної роботи по вивченню лекційної теми, здобувач вищої освіти виконує наступний обсяг навантаження: проводить вивчення теоретичної та законодавчої бази процесу оцінки вартості майна в Україні; вивчає систему категорій «вартості», її прикладні характеристики; знайомиться та опановує систему принципів оцінки потенціалу підприємства.

Рекомендована література: 1, 2, 4, 5, 8, 9, 11, 38.

Тема 5. Методичний інструментарій оцінювання потенціалу підприємства

Завдання для самостійної роботи: в процесі самостійної роботи по вивченню лекційної теми, здобувач вищої освіти виконує наступний обсяг навантаження: вивчає систему методичного інструментарію оцінки вартості потенціалу підприємства; досліджує наступні науково-методичні категорії: «складний процент», «дисконт», «аннуїтет»; вивчає та опановує основні методичні підходи до оцінки вартості потенціалу підприємства: дохідний, майновий та порівняльний.

Рекомендована література: 1, 2, 4, 5, 8, 9, 11, 38.

Тема 6. Оцінка вартості земельних ділянок, будівель і споруд

Завдання для самостійної роботи: в процесі самостійної роботи по вивченню лекційної теми, здобувач вищої освіти виконує наступний обсяг навантаження: досліджує особливості нерухомого майна як об'єкта оцінки; вивчає законодавчу базу проведення грошової оцінки землі в Україні; проводить вивчення методичних підходів оцінки вартості землі: капіталізації чистого операційного/рентного доходу, зіставлення цін продажу земельних ідентичних земельних ділянок, залишку для землі та ряду інших; опановує підходи та методи оцінки вартості будівель та

споруд і вчиться застосовувати їх в господарській практиці.

Рекомендована література: 1, 2, 4, 5, 8, 9, 11, 37, 38.

Тема 7. Оцінка ринкової вартості машин і обладнання

Завдання для самостійної роботи: в процесі самостійної роботи по вивченню лекційної теми, здобувач вищої освіти виконує наступний обсяг навантаження: досліджує систему класифікації машин та обладнання; проводить вивчення методичних підходів та їх методів до оцінки вартості машин та обладнання та вчиться практично застосовувати їх до відповідних об'єктів оцінки.

Рекомендована література: 1, 2, 4, 5, 8, 9, 11, 38.

Тема 8. Трудовий потенціал підприємства та його оцінка

Завдання для самостійної роботи: в процесі самостійної роботи по вивченню лекційної теми, здобувач вищої освіти виконує наступний обсяг навантаження: знайомиться зі структурою трудового потенціалу підприємства; вивчає особливості вартісної оцінки кадрового потенціалу підприємства, її два базові підходи: витратний та дохідний; вчиться визначати ефективність використання кадрового потенціалу підприємства.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 11, 38.

Тема 9. Нематеріальні активи підприємства і методи їх оцінювання

Завдання для самостійної роботи: в процесі самостійної роботи по вивченню лекційної теми, здобувач вищої освіти виконує наступний обсяг навантаження: вивчає сутність та систему класифікації нематеріальних активів підприємства; проводить вивчення системи підходів до оцінки вартості нематеріальних активів (дохідного, витратного, порівняльного) та конкретних методів визначення їхньої вартості; знайомиться з характерними особливостями оцінки вартості нематеріальних активів підприємства, їхніми елементами.

Рекомендована література: 1, 2, 4, 5, 8, 9, 11, 38, 42.

Тема 10. Комплексна оцінка вартості бізнесу

Завдання для самостійної роботи: в процесі самостійної роботи по вивченню лекційної теми, здобувач вищої освіти виконує наступний обсяг навантаження: розглядає та вивчає методологічну систему визначення сукупної вартості об'єкта бізнесу; аналізує оцінку поточних можливостей потенціалу підприємства; розглядає та досліджує спеціальні випадки застосування оцінки вартості підприємства/бізнесу.

Рекомендована література: 1, 2, 4, 5, 8, 9, 11, 38, 12.

ПЕРЕЛІК ТЕМ ІНДЗ

1. Основні типи структуризації потенціалу підприємства.
2. Системний підхід у визначенні та розробці категорії потенціалу підприємства.
3. Характеристика об'єктних складових потенціалу підприємства: інноваційного, виробничого, фінансового та відтворювального.
4. Просте й розширене відтворення потенціалу підприємства.
5. Загальнотеоретична модель формування потенціалу підприємства.
6. Методи дохідного підходу у визначенні вартості земель та об'єктів нерухомості.
7. Структура видових проявів потенціалу підприємства.
8. Характеристики структури потенціалу підприємств залежно від галузевої специфіки.
9. Система та елементи конкурентоспроможності потенціалу підприємств.
10. Методи витратного підходу у визначенні вартості земель та об'єктів нерухомості.
11. Структурно-логічна схема формування вартості потенціалу підприємства та її складових.
12. Порівняльна характеристика переваг і недоліків різних підходів

до оцінки вартості потенціалу підприємства.

13. Методи порівняльного підходу у визначенні вартості земель та об'єктів нерухомості.

14. Структура машин та обладнання як об'єкта оцінки й складової потенціалу підприємства.

15. Законодавство та порядок організації грошової оцінки землі в Україні.

16. Методи дохідного підходу у визначенні вартості системи машин та обладнання потенціалу підприємства.

17. Специфічні риси нематеріальних активів як складової потенціалу підприємства.

18. Особливості вартісної оцінки кадрового потенціалу.

19. Методи витратного підходу у визначенні вартості системи машин та обладнання потенціалу підприємства.

20. Мета, цілі та завдання оцінки трудового потенціалу в господарській практиці.

21. Простий балансовий метод оцінки вартості бізнесу: алгоритм розрахунку та ключовий показник.

22. Теоретичні основи розвитку підприємства: зміст, сучасні концепції та передумови.

23. Методи порівняльного підходу у визначенні вартості системи машин та обладнання потенціалу підприємства.

24. Класифікаційна характеристика інформації, яка задіюється в процесі визначення вартості підприємства.

25. Сутність та характеристика категорії «резерв».

26. Методи дохідного підходу у визначенні вартості нематеріальних активів.

27. Процес та технології створення, освоєння нових і підвищення якості тих видів продукції, які вже виготовляються.

28. Методи витратного підходу у визначенні вартості нематеріальних активів.

29. Суть та основні функції системи законодавства, яке регулює оціночну діяльність в Україні.

30. Структура та процес технологічного розвитку потенціалу підприємства.

31. Методи стратегічного аналізу конкурентоспроможності потенціалу підприємства.

32. Методи порівняльного підходу у визначенні вартості нематеріальних активів.

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Наукова сутність поняття «потенціал», генезис його становлення та використання в економічних дослідженнях і бізнес-практиці.

2. Видові прояви потенціалу.

3. Теоретичне позиціонування категорії «потенціал підприємства» у системі наукових понять.

4. Концептуальне значення й формування системного підходу до аналізу потенціалу підприємства.

5. Основні типи структуризації потенціалу підприємства.

6. Визначення та взаємозв'язок об'єктних і суб'єктних складових потенціалу підприємства.

7. Характеристика об'єктних складових потенціалу підприємства: інноваційного, виробничого, фінансового та відтворювального.

8. Елементи фінансового потенціалу підприємства.

9. Просте й розширене відтворення потенціалу підприємства.

10. Характеристика суб'єктних складових потенціалу підприємства.

11. Визначення процесів формування та розвитку потенціалу сучасних підприємств.

12. Комплексний підхід до аналізу та системні особливості соціально-економічних систем мікрорівня.

13. Загальнотеоретична модель формування потенціалу підприємства.

14. Синергічні ефекти в розвитку потенціалу підприємства (операційна, управлінська та фінансова синергії).
15. Алгоритм оптимізації потенціалу підприємства.
16. Основні типи сегментування сучасних сфер бізнесу: галузевий та ресурсний розподіли.
17. Специфіка аналізу окремих галузей національної економіки та підприємств.
18. Характеристики структури потенціалу підприємств залежно від галузевої специфіки.
19. Ключові фактори ефективного формування й використання потенціалу підприємств різних сфер бізнесу.
20. Взаємозв'язок економічних категорій: ринок, конкуренція, конкурентоспроможність і потенціал підприємства.
21. Системні характеристики потенціалу з функціональних та організаційних позицій, що визначають ефективність його використання та конкурентоспроможність.
22. Особливості прояву конкурентоспроможності потенціалу підприємства.
23. Мета і завдання вартісної оцінки потенціалу підприємства.
24. Сутність та механізм реалізації процедури оцінки потенціалу підприємства.
25. Концепція вартісної оцінки потенціалу підприємства: теоретичні постулати, методологічні передумови, різновиди вартості бізнесу та принципи її визначення.
26. Структурно-логічна схема формування вартості потенціалу підприємства та її складових.
27. Сутність та необхідність системного підходу до оцінки вартості потенціалу підприємства.
28. Три основні теоретичні концепції оцінки вартості бізнесу та потенціалу підприємства.
29. Загальна методологія порівняльних методів оцінки.

30. Порівняльна характеристика переваг і недоліків різних підходів до оцінки вартості потенціалу підприємства.

31. Сучасні особливості підприємницького використання забудованих і незабудованих ділянок.

32. Основні передумови визнання земельних ділянок та об'єктів нерухомості частиною потенціалу підприємства згідно з ресурсним та організаційно-функціональним підходами.

33. Принципи визначення вартості земельної ділянки та об'єктів нерухомості.

34. Перелік і зміст документів, необхідних для проведення оцінки вартості нерухомих об'єктів.

35. Структура машин та обладнання як об'єкта оцінки й складової потенціалу підприємства.

36. Оцінка машин та обладнання відокремлено, групами й системно.

37. Типові ситуації, що потребують вартісної оцінки машин та обладнання.

38. Способи групування машин та обладнання як об'єкта оцінки.

39. Понятійно-категоріальний апарат, який використовується в оціночній практиці нематеріальних активів підприємства.

40. Специфічні риси нематеріальних активів як складової потенціалу підприємства.

41. Класифікація нематеріальних активів за різними ознаками.

42. Функціональний підхід до менеджменту нематеріальних активів підприємства.

43. Процес перетворення продукту інтелектуальної праці в нематеріальний актив.

44. Особливості господарського використання нематеріальних активів у діяльності сучасних підприємств.

45. Визначення поняття «трудоий потенціал»: рівні прояву, види, характерні риси.

46. Одиниці виміру вартості трудового потенціалу підприємства, їх

використання в прикладному аналізі.

47. Мета, цілі та завдання оцінки трудового потенціалу в господарській практиці.

48. Трудовий потенціал працівника і характеристика окремих його складових.

49. Фактори, що визначають трудовий потенціал працівника.

50. Основні складові трудового потенціалу організації.

51. Витратні методики вартісної оцінки трудового потенціалу та особливості їх практичного використання.

52. Методика оцінки трудового потенціалу на основі одиниці живої праці: показники та алгоритм розрахунку.

53. Простий балансовий метод оцінки вартості бізнесу: алгоритм розрахунку та ключовий показник.

54. Метод регулювання балансу.

55. Метод вартості заміщення.

56. Метод ліквідаційної вартості.

57. Метод чистих активів.

58. Методики накопичення активів.

59. Метод прямої капіталізації: ключові особливості та алгоритм визначення.

60. Теоретичні основи розвитку підприємства: зміст, сучасні концепції та передумови.

61. Концептуальна модель оцінки потенціальних можливостей розвитку підприємства, її етапи.

62. Стратегії розвитку.

63. Технічний розвиток підприємства.

64. Класифікаційна характеристика інформації, яка задіюється в процесі визначення вартості підприємства.

65. Створення, освоєння нових і підвищення якості тих, що виготовляються, видів продукції.

66. Запровадження прогресивної технології, модернізація та

автоматизація виробничих процесів.

67. Сутність «резерву».

68. Основні резерви розвитку підприємства, їх суть і класифікація.

69. Зовнішні та внутрішні резерви розвитку.

70. Етапи визначення резервів розвитку підприємства.

71. Закон України «Про оцінку земель». Суть та основні положення.

72. Метод STEP-аналізу.

73. Метод SWOT-аналізу.

74. Метод SPACE-аналізу.

75. Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні». Суть та основні положення.

76. Види вартості підприємства за цілями оцінки.

77. Вартість відтворення та вартість заміщення.

78. Дисконт та аннуїтет. Визначення та методи розрахунків.

79. Метод GAP-аналізу.

80. Порядок проведення грошової оцінки землі в Україні.

81. Методичні підходи оцінки вартості земель в Україні.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Потенціал підприємства – це:

а) сукупність ресурсів підприємства, що забезпечують досягнення певних результатів підприємства;

б) сукупність ресурсів і компетенцій, які створюють певний ефект для зацікавлених сторін;

в) здатність управління забезпечувати досягнення цілей діяльності підприємства за рахунок використання матеріальних ресурсів;

г) можливості системи ресурсів і компетенцій підприємства створювати результат для зацікавлених сторін за допомогою реалізації бізнес-процесів.

2. Існують такі ознаки класифікації сутності потенціалу

підприємства:

- а) за об'єктами дослідження;
- б) за характером реагування на зміни;
- в) за цілями формування;
- г) залежно від перспектив розвитку бізнесу.

3. Основу результатної концепції до визначення сутності потенціалу становить:

- а) здатність бізнесу формувати систему ресурсів;
- б) здатність бізнесу задовольняти суспільні потреби за допомогою освоєння і переробки певних ресурсів;
- в) обсяг виробленої продукції в натуральних показниках;
- г) засоби виробництва, необхідні для господарської діяльності.

4. За ступенем реалізації розрізняють потенціал:

- а) зовнішній і внутрішній;
- б) виробничий та фондовий;
- в) ринковий і неринковий;
- г) досягнутий та перспективний.

5. Характер виробничих приміщень підприємства визначають його:

- а) технічні ресурси;
- б) технологічні ресурси;
- в) просторові ресурси;
- г) фінансові ресурси.

6. Наявність конкурентоспроможних ідей визначають:

- а) технологічні ресурси підприємства;
- б) інформаційні ресурси підприємства;
- в) ресурси організаційної структури управління;
- г) усі перелічені вище види ресурсів.

7. Блок системи управління в структурі потенціалу підприємства включає підсистеми:

- а) закупівля, виробництво, збут;
- б) маркетинг, виробництво, персонал, фінанси;
- в) організація, мотивація, контроль;
- г) планування, реалізація, контроль.

8. Блок діяльності персоналу включає такі складові:

- а) організаційну, виробничу, наукову;
- б) аналітичну, виробничу, комунікаційну;
- в) комерційну, виробничу, управлінську;
- г) аналітичну, виконавчу, організаційну.

9. До об'єктних складових потенціалу підприємства відносять:

- а) виробничий потенціал;
- б) науково-технічний потенціал;
- в) управлінський потенціал;
- г) кадровий потенціал.

10. Найбільш повно відбиває ринкові можливості підприємства:

- а) місце розташування;
- б) маркетинговий потенціал;
- в) науково-технічний потенціал;
- г) інформаційний потенціал.

11. Потенціал підприємства як економічна система включає:

- а) ресурси і зв'язки між ними;
- б) сукупність відділів і виробничих підрозділів;
- в) зовнішнє оточення та внутрішні процеси, а також їхню взаємодію;
- г) внутрішні граничні можливості підприємства при використанні всіх наявних ресурсів.

12. Властивість цілісності систем означає:

- а) первинність цілого, яке можна поділяти на компоненти;
- б) первинність компонентів, з яких складається єдине ціле;
- в) тотожність властивостей системи сумі властивостей її компонентів;
- г) неможливість розчленовування цілого на окремі складові частини.

13. Ефективність роботи відділу вище суми ефективностей кожного фахівця за рахунок дії:

- а) закону конкуренції;
- б) закону пропорційності;
- в) закону ефекту масштабу виробництва;
- г) закону синергії.

14. Відповідно до принципу «чорної шухляди» задовільна якість «входу» при відмінній якості процесу:

- а) стане причиною задовільної якості «виходу»;
- б) не впливає на якість «виходу», яка буде відмінною завдяки відмінній якості процесу;
- в) призведе до середнього рівня якості «виходу» між задовільним і відмінним;
- г) обумовить низьку ціну продукції, що виробляється.

15. Внутрішню будову й організацію потенціалу як цілісної системи визначає його:

- а) розмірність;
- б) структура;
- в) ієрархія;
- г) адаптивність.

16. Кожний компонент системи може розглядатися як підсистема більш глобальної системи – це властивість:

- а) цілісності;
- б) структурності;
- в) ієрархічності;
- г) спадковості.

17. Пріоритет якості при формуванні потенціалу підприємства як економічної системи означає:

- а) забезпечення якості системи, починаючи з нижчих рівнів дерева

- цілей;
- б) забезпечення високої якості пріоритетних компонентів виробничого потенціалу;
 - в) забезпечення якості системи на «вході»;
 - г) забезпечення високої якості об'єктних складових потенціалу.

18. Інтереси системи глобального рівня:

- а) першочергові порівняно з інтересами її підсистем;
- б) другорядні порівняно з інтересами її підсистем;
- в) завжди збігаються з інтересами підсистем;
- г) носять альтернативний характер порівняно з інтересами підсистем.

19. Якщо вищий рівень дерева цілей фірми – максимізація прибутку, то відповідно до властивості ієрархічності систем ланцюжок показників від верхнього рівня до нижнього включає:

- а) якість товару => його ефективність => надійність;
- б) частка товару на ринку => якість товару дефективність товару;
- в) витрати на життєвий цикл товару => ефективність товару => довговічність товару;
- г) ефективність товару => якість => надійність.

20. Економія ресурсів споживачів за рахунок підвищення якості – пріоритетний напрям:

- а) системного підходу до формування потенціалу підприємства;
- б) маркетингового підходу до формування потенціалу підприємства;
- в) поведінкового підходу до формування потенціалу підприємства;
- г) ситуаційного підходу до формування потенціалу підприємства.

21. Ситуація, при якій успіх у конкурентній боротьбі залежить від якості, ефективності управління, організації виробництва, відповідає потенціалу:

- а) першого рівня конкурентоспроможності;
- б) другого рівня конкурентоспроможності;
- в) третього рівня конкурентоспроможності;
- г) четвертого рівня конкурентоспроможності.

22. Загроза появи нових конкурентів на певному ринковому сегменті:

- а) знижує потенціал прибутковості сегмента;
- б) обумовлює підвищення рівня витрат на стимулювання збуту;

- в) обумовлює підвищення рівня капіталовкладень, необхідних для утримання досягнутого рівня конкурентоспроможності;
- г) усі відповіді правильні.

23. Конкурентна перевага, отримана за рахунок виробництва продукції з унікальними споживчими властивостями, орієнтована на:

- а) дешеві канали збуту;
- б) низькі витрати;
- в) стандартизацію товарів;
- г) диференціацію товарів.

24. Пряме порівняння окремих індикаторів конкурентоспроможності з метою визначення переваг і недоліків порівнюваних підприємств – це зміст методу:

- а) рангів;
- б) різниць;
- в) балів;
- г) моделювання.

25. У якій послідовності виконуються етапи стратегічного аналізу:

- а) аналіз ідеї, аналіз можливостей, аналіз виконання, аналіз модернізації, аналіз досвіду;
- б) аналіз досвіду, аналіз можливостей, аналіз ідеї, аналіз модернізації, аналіз виконання;
- в) аналіз факторів впливу, аналіз можливостей, аналіз виконання, аналіз досвіду, аналіз результатів;
- г) аналіз можливостей, аналіз досвіду, аналіз ідеї, аналіз модернізації, аналіз виконання.

26. SWOT-аналіз потенціалу підприємства націлений:

- а) на максимальне задоволення потреб споживачів;
- б) на забезпечення максимальної ефективності використання потенціалу;
- в) на визначення привабливості ринку взагалі та виявлення позиції підприємства на ньому;
- г) на виявлення сил і слабкостей, загроз і можливостей з метою розвитку сил у відповідності з обмеженими можливостями.

27. Яке з наведених тверджень можна вважати перевагою SWOT-аналізу?

- а) об'єктивність вибору та ранжування факторів зовнішнього і внутрішнього середовища;
- б) добра адаптація до середовища, що постійно змінюється;
- в) потужна підтримка прийняття конкретних управлінських рішень;
- г) періодична діагностика ринку та ресурсів підприємства.

28. У процесі формування корпоративної стратегії фірми за допомогою SWOT-аналізу визначаються:

- а) стратегія адаптації до середовища та стратегія адаптації до ресурсів підприємства;
- б) стратегія адаптації до середовища і стратегія формування середовища;
- в) стратегія активного наступу і стратегія пасивної оборони;
- г) ділова, функціональна й операційна стратегії.

29. До складу факторів, що характеризують сильні та слабкі сторони підприємства, не належить:

- а) репутація (імідж);
- б) соціальна відповідальність;
- в) законодавча і нормативна база;
- г) трудові ресурси.

30. Забезпечення потреби в матеріальних ресурсах виключно за рахунок позикових коштів можна розглядати як:

- а) силу підприємства;
- б) слабкість;
- в) зовнішню можливість;
- г) зовнішню загрозу.

31. Міра того, скільки покупець буде готовий заплатити за оцінювану власність, – це:

- а) ціна;
- б) вартість;
- в) витрати;
- г) собівартість.

32. Вартісне оцінювання підприємства в цілому проводиться з метою:

- а) визначення розміру виручки від реалізації не задіяних у виробничому процесі основних фондів;
- б) визначення ступеня усталеності іміджу підприємства;
- в) визначення вартості устаткування підприємства, що є об'єктом лізингу;
- г) одержання кредиту під заставу частини нерухомості підприємства.

33. Термін «ліквідність підприємства» пов'язаний із:

- а) можливістю швидко і вчасно розрахуватися по боргових зобов'язаннях;
- б) гнучкістю підприємства та здатністю до зміни виробничих факторів в умовах нестабільності зовнішнього середовища;
- в) низьким рівнем дебіторської і кредиторської заборгованості;
- г) можливістю швидкого продажу активів за рішенням власника.

34. Властивості підприємства як товару, це:

- а) корисність;
- б) цілісність;
- в) нестаціонарність;
- г) усі перераховані вище.

35. Що з нижчепереліченого не відповідає визначенню ліквідаційної вартості?

- а) вартість, розрахована на основі реалізації активів підприємства по частинах;
- б) різниця між виручкою від продажу активів кожного підприємства окремо та їх зобов'язаннями;
- в) вартість, що враховує індивідуальні вимоги конкретного інвестора;
- г) вартість, розрахована для підприємства, яке знаходиться в стані банкрутства.

36. Яка вартість з перелічених нижче є оціненим грошовим еквівалентом, котрий може бути отриманий від продажу об'єкта за наявності достатнього періоду часу для адекватного маркетингу за умов зацікавленості в здійсненні угоди покупця та продавця?

- а) ринкова вартість;
- б) повна вартість заміщення;
- в) залишкова ліквідаційна вартість;
- г) страхова вартість.

37. Яка вартість з перерахованих нижче є вартістю відтворення нової точної копії об'єкта власності на базі нинішніх цін з використанням таких самих чи подібних матеріалів?

- а) повна вартість заміщення;
- б) обґрунтована ринкова вартість;
- в) скрапова вартість;
- г) повна вартість відновлення.

38. Яке з нижчеперелічених визначень є синонімом поняття «вартість в обміні»?

- а) споживча вартість;
- б) вартість для конкретного інвестора;
- в) ліквідаційна вартість;
- г) ринкова вартість.

39. Яке з нижчеперелічених визначень є синонімом поняття «вартість у

користуванні»?

- а) нормативна вартість;
- б) споживча вартість;
- в) внутрішня вартість;
- г) ринкова вартість.

40. Що з нижчепереліченого не входить у визначення інвестиційної вартості?

- а) вартість для конкретного користувача;
- б) суб'єктивна вартість;
- в) найбільш імовірна ціна за даними ринку;
- г) вартість при визначених цілях інвестування.

41. Яка функція застосовується для розрахунку накопиченої суми рівних амортизаційних відрахувань?

- а) майбутня вартість одиниці;
- б) зростання одиниці за період;
- в) фактор фонду відшкодування;
- г) внесок на амортизацію одиниці.

42. Яка функція застосовується для визначення залишку основного боргу в процесі погашення позики, що самоамортизується?

- а) внесок на амортизацію одиниці;
- б) поточна вартість ануїтету;
- в) поточна вартість одиниці;
- г) майбутня вартість ануїтету.

43. Підхід, відповідно до якого найбільш імовірною величиною вартості оцінюваного підприємства може бути реальна ціна продажу аналогічного об'єкта:

- а) дохідний;
- б) порівняльний;
- в) витратний;
- г) майновий.

44. Який принцип лежить в основі витратного підходу?

- а) ієрархії;
- б) рівноваги;
- в) конкуренції;
- г) заміщення.

45. Який підхід до оцінювання власності заснований на економічному

принципі очікування?

- а) порівняльний;
- б) витратний;
- в) дохідний;
- г) усі перелічені.

46. Що з нижченаведеного не є компонентом загальної ставки дисконту при виведенні її за допомогою методу кумулятивної побудови?

- а) безризикова ставка;
- б) премія за інвестиційний менеджмент;
- в) премія за ризик;
- г) рівень систематичного ризику.

47. Основним органом, який здійснює державне регулювання оціночної діяльності в Україні, є:

- а) Верховна Рада;
- б) Фонд державного майна;
- в) Державний комітет статистики;
- г) Українське товариство оцінювачів.

48. Зовнішньою інформацією, яка використовується в процесі оцінювання, є:

- а) характеристика ринків збуту продукції підприємства – об'єкта оцінювання;
- б) стратегія розвитку підприємства;
- в) фінансова звітність підприємства;
- г) ретроспективна інформація про діяльність об'єкта.

49. Особливістю землі як об'єкта оцінювання є:

- а) необхідність урахування зносу;
- б) суттєва залежність вартості від фактора місцезнаходження;
- в) наявність активного ринку купівлі-продажу аналогічних об'єктів;
- г) необхідність урахування відповідності вимогам стандартів та нормативно-технічної документації.

50. Застосування методу прямої капіталізації рентного доходу доречне за умов:

- а) наявності ідентичних об'єктів оцінювання;

- б) постійності та незмінності грошового потоку від використання об'єкта;
- в) змінності потоку доходів від використання об'єкта;
- г) непередбачуваності змін зовнішнього середовища.

51. Чистий операційний дохід, це:

- а) дохід, який можна отримати від 100-відсоткового використання об'єкта власності;
- б) дохід, котрий можна отримати за умов найбільш ефективного використання об'єкта власності;
- в) потік грошових коштів від операційної діяльності;
- г) дохід, який можна отримати від використання об'єкта власності за винятком втрат та операційних витрат, пов'язаних з його отриманням.

52. Метод, відповідно до якого вартість об'єкта визначається шляхом внесення поправок до цін продажу подібних земельних ділянок, це:

- а) метод капіталізації доходу;
- б) метод зіставлення цін продажу аналогів;
- в) метод скоригованих чистих активів;
- г) індексний метод.

53. Вартість продажу об'єкта в постпрогнозному періоді, це:

- а) вартість аналога;
- б) дисконтова на вартість;
- в) вартість реверсії;
- г) майбутня вартість інвестицій.

54. Що з нижченаведеного не є об'єктом коректування при оцінюванні нерухомості методом порівняльного аналізу продажів?

- а) наявність додаткових приміщень;
- б) умови фінансування;
- в) час продажу об'єкта-аналога;
- г) функціональне призначення об'єкта оцінювання.

55. Вартість будівництва об'єкта нерухомості, визначена в

поточних цінах, яка дорівнює корисності об'єкта оцінювання, з використанням сучасних матеріалів і стандартів, це:

- а) вартість заміщення;
- б) відновлювальна вартість;
- в) кошторисна вартість;
- г) залишкова вартість.

56. Техніко-технологічний потенціал підприємства, це:

- а) сукупність обладнання, устаткування, технічних пристроїв і технологічних рішень, що складають єдину виробничу систему;
- б) техніко-технологічна база підприємства;
- в) виробничі можливості підприємства при найбільш ефективному використанні засобів виробництва, технічних пристроїв і техно-логій;
- г) фінансові можливості підприємства щодо забезпечення виробничого процесу необхідним обладнанням.

57. До особливостей машин і обладнання як об'єктів оцінювання належить:

- а) стаціонарне закріплення за об'єктом нерухомості;
- б) можливість застосування узагальнюючих вартісних показників площі, обсягу, довжини;
- в) необхідність урахування ступеня ремонтпридатності;
- г) стандартизованість об'єктів.

58. У процесі визначення вартості обладнання, яке є об'єктом лізингу, застосовується оцінка:

- а) «розсіпом»;
- б) «потокком»;
- в) «групова»;
- г) «системна».

59. З метою проведення директивної переоцінки основних фондів застосовується оцінювання:

- а) «розсіпом»;
- б) «потокком»;
- в) «групове»;
- г) «системне».

60. Системне оцінювання машин і обладнання має місце в разі:

- а) визначення вартості міні-заводів та міні-фабрик;
- б) передавання декількох одиниць обладнання в оренду;
- в) продажу одиниці обладнання;
- г) визначення заставної вартості окремих машин і обладнання.

61. Об'єкти машин та обладнання, що за способом установки є нерозривно прикріпленими до нерухомості, це:

- а) виробничий інвентар;
- б) передаточні пристрої;
- в) силові машини та обладнання;
- г) постійні пристрої.

62. За ступенем універсальності обладнання класифікують на:

- а) прогресивне та регресивне;
- б) стандартизоване і нестандартизоване;
- в) діюче та недіюче;
- г) універсальне й спеціальне.

63. Фізичний знос машин і обладнання переважно вимірюється методом:

- а) укрупненого оцінювання технічного стану;
- б) пов'язаних продажів;

- в) прямого аналізу характеристик;
- г) капіталізації.

64. Якщо теоретично можна зібрати обладнання власними силами із складових частин, що реалізуються на ринку, то для визначення вартості такого обладнання доцільно застосовувати метод:

- а) розрахунку за ціною однорідного об'єкта;
- б) поелементного розрахунку;
- в) трендовий;
- г) розрахунку за укрупненими нормативами.

65. Для приведення вартості машин і обладнання до дати оцінювання застосовуються:

- а) зведений індекс цін виробників промислової продукції;
- б) індекс загальної інфляції;
- в) валютні курси;
- г) усе перерелічене.

66. Знос об'єкта, що експлуатується і перебуває у відмінному стані за рахунок своєчасного технічного обслуговування, оцінюється в:

- а) 0 – 20%;
- б) 21– 40%;
- в) 41 – 60%;
- г) 61 – 80%.

67. До об'єктів інтелектуальної власності підприємства відносять:

- а) права користування земельними ділянками;
- б) товарні знаки;
- в) гудвіл;
- г) усі відповіді правильні.

68. Гудвіл це:

- а) вартість ділової репутації підприємства;
- б) величина, на яку вартість бізнесу при продажу перевищує ринкову

вартість його активів;

в) частина вартості діючого підприємства, яка визначається його іміджем, діловими зв'язками, відомістю фірмового найменування;

г) усі відповіді правильні.

69. Гудвіл має місце тоді, коли:

а) дохід на власний капітал підприємства перевищує середньоринковий рівень;

б) дохід на власний капітал підприємства знаходиться на середринковому рівні;

в) дохід на власний капітал підприємства нижчий за середньоринковий рівень;

г) дохід від експлуатації майнового комплексу не перевищує середньоринковий рівень.

70. Оцінювання вартості гудвілу здійснюється за допомогою:

а) методу дисконтованих грошових потоків;

б) методу надлишкових прибутків;

в) методу звільнення від роялті;

г) методу вартості створення.

71. За оборотністю виділяють нематеріальні активи:

а) відчужувані та невідчужувані;

б) поточні й довгострокові;

в) діючі та недіючі;

г) власні й позикові.

72. Патенти та ліцензії оцінюють переважно з використанням підходу:

а) дохідного;

б) витратного;

в) порівняльного;

г) ринкового.

73. Для оцінювання інформаційного програмного забезпечення менеджменту рекомендується застосовувати підхід:

- а) дохідний;
- б) витратний;
- в) порівняльний;
- г) ринковий.

74. Пряма капіталізація прибутку застосовується щодо оцінювання нематеріальних активів методом:

- а) звільнення від роялті;
- б) виділення частки ліцензіара в прибутку ліцензіата;
- в) виграшу в собівартості;
- г) надлишкового прибутку.

75. Розрахунок ліцензійних платежів на основі річних обсягів продажів застосовується в методі:

- а) звільнення від роялті;
- б) виділення частки ліцензіара в прибутку ліцензіата;
- в) виграшу в собівартості;
- г) надлишкового прибутку.

76. На використанні реальних історичних даних про витрати, пов'язані зі створенням об'єкта інтелектуальної власності, ґрунтується метод:

- а) вихідних витрат;
- б) вартості заміщення;
- в) порівняння продажів;
- г) вартості відтворення.

77. До характеристик кадрового потенціалу підприємства відносять:

- а) чисельність працівників;
- б) організаторські здібності;
- в) професійно-кваліфікаційний склад кадрів;
- г) усе перелічене.

78. Особистісно-кваліфікаційний потенціал працівника визначається:

- а) професійними характеристиками;
- б) віком та життєвим досвідом;
- в) чисельністю персоналу;
- г) укомплектованістю підприємства персоналом.

79. Показник ступеня відповідності здібностей працівника умовам наймання робочої сили на ринку праці – це:

- а) заробітна плата працівника;
- б) конкурентоспроможність працівника;
- в) продуктивність праці;
- г) ефективність праці.

80. Зміна величини кадрового потенціалу відбувається за рахунок:

- а) виникнення конфліктних ситуацій у колективі;
- б) ротації працівників;
- в) підвищення кваліфікації працівників;
- г) усі відповіді правильні.

81. Якщо група працівників має цілі, які суперечать цілям адміністрації підприємства, то кадровий потенціал може бути зарахований до:

- а) нематеріальних активів підприємства;
- б) пасивів підприємства;

- в) інтелектуальної власності;
- г) гудвілу.

82. Особливістю кадрового потенціалу як об'єкта оцінювання є:

- а) можливість відчуження для використання і реалізації окремо від конкретних осіб;
- б) відсутність правового захисту;
- в) неможливість кількісного оцінювання;
- г) можливість визначення вартості на основі підсумку прямих витрат на наймання працівників.

83. Основним об'єктом оцінювання кадрового потенціалу виступає:

- а) індивідуальні професійно-кваліфікаційні характеристики працівника;
- б) група працівників певної професії та кваліфікації;
- в) загальна сума професійно-особистісних якостей працівників;
- г) працівник.

84. Кадровий потенціал оцінюється за допомогою:

- а) кількісних показників;
- б) якісних характеристик;
- в) вартісних оцінок;
- г) усього переліченого.

85. Точність вартісних оцінок кадрового потенціалу залежить від якості моніторингу:

- а) соціальної інфраструктури в місці розташування підприємства;
- б) споживчого ринку;
- в) стану зовнішнього середовища;
- г) ринку засобів виробництва.

86. Соціометричне дослідження є методом:

- а) контролю за формуванням і використанням кадрів;
- б) аналізу ефективності використання

кадрового потенціалу;

- в) планування чисельності кадрів;
- г) кадрового аудиту.

Рекомендована література

Основна література:

1. Бакум І. В., Хомяков В. І. Управління потенціалом підприємства. – К., 2007. – 400 с.
2. Бачевський Б. Є., Заблудська І. В., Решетняк О. О. Потенціал і розвиток підприємства : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]. Київ : Центр навч. л-ри, 2009. 396 с.
3. Васильченко В.С., Гриненко А.М., Грішнова О.А., Керб Л.П. Управління трудовим потенціалом. Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2005. – 403с.
4. Гавва В. Н., Божко Є. А. Потенціал підприємства: формування та оцінювання: Навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2004. – 204 с.
5. Герасимчук З.В., Ковальська Л.Л. Управління потенціалом підприємства: Навчальний посібник. – Луцьк: «Волинські старожитності», 2012. – 336 с.
6. Грицуленко С. І. Потенціал і розвиток підприємства : навч. посіб. Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2014. 99 с.
7. Добикіна О.К., Рижиков В.С., Касьянюк С.В., Кокотко М.Є., Костенко Т.Д., Герасимов А.А. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 208 с.
8. Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства: навч. посіб./Т. Д. Костенко, Є. О. Підгора, В. С. Рижиков та ін. – К.: Центр навч. л-ри,

2005. – 400с.

9. Калінеску Т. В., Романовська Ю. А., Кирилов О. Д. Стратегічний потенціал підприємства: формування та розвиток: монографія. Луганськ: СНУ ім. В. Даля, 2007. 272с.

10. Касьянова Н.В. Потенціал підприємства: формування та використання. 2-ге вид. перероб та доп. : підручник / Н.В.Касьянова, Д.В.Солоха, В.В.Морєва, О.В.Белякова, О.Б.Балакай – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 248 с.

11. Краснокутська Н.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 352 с.

12. Круш П. В. Оцінка бізнесу: навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2004р. – 264с.

13. Мендрул. О. Г. Управління вартістю підприємства: Монографія. – К.: КНЕУ, 2022.

14. Педченко Н. С. Потенціал розвитку при стратегічному управлінні підприємством: монографія. Полтава: ПУЕТ, 2012. 365с.

15. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 208 с.

16. Прасол В. М. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч. посібник. – Х.: ХНАМГ, 2007. – 264с.

17. Раєвнєва О.В. Управління розвитком підприємства: методологія, механізми, моделі: монографія. Харків, 2006. 496с.

18. Рєпіна І.М., Олексик О.І. Потенціал підприємства: формування та оцінка. К.: – КНЕУ. – 2004. – 315 с.

19. Сабадирьова А.Л., Бабій О.М., Куклінова Т.В., Салавеліс Д.Є. Потенціал і розвиток підприємства: Навчальний посібник. – Одеса: ОНЕУ, ротاپринт, 2013. – 343 с.

20. Федонін О.С., Рєпіна І.М., Олексюк О.І. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2004. – 316с.

21. Хомяков В. І., Белінська В. М., Федоренко О. В. Потенціал розвитку підприємства : навч. посіб. Київ : Кондор, 2012. 432 с.

Допоміжна література:

22. Березін О.В., Плотник О.Д. Економічний потенціал аграрних підприємств: механізми формування та розвитку: монографія. Полтава: Інтер Графіка, 2012. 221с.
23. Власова Н. О., Чорна М. В., Беляєва М. В. Економічний механізм регулювання підприємницької діяльності в роздрібній торгівлі. Харків: ХДУХТ, 2013. 157с.
24. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003р. № 436– IV: станом на 20 серп. 2024р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
25. Гросул В. А. Управління конкурентним потенціалом підприємств роздрібною торгівлі: монографія. Харків: ХДУХТ, 2016. 244с. /
26. Економічний енциклопедичний словник: у 2-х т./за ред. С. В. Мочерного. Львів: Світ, 2011. Т.1. 616 с.
27. Іванов В.Б., Кохась О.М., Хмелевський С.М. Потенціал підприємства: Науково-метод. посіб. – К.: Кондор, 2009. – 300 с.
28. Карпусь І. Н. Управління фінансовою санацією підприємства: навч. посіб./ І. Н. Карпусь. – Львів: Магнолія-2006, 2007. – 418с.
29. Копилюк О. І. Фінансова санація та банкрутство підприємств: навч. посіб./ О. І. Копилюк, А. М. Штангреп. – К.: Центр навч. л-ри, 2005. – 168с.
30. Краснокутська Н. С. Інноваційний менеджмент: навч. посіб./ Н. С. Краснокутська. – К.: КНЕУ, 2008. – 504с.
31. Краснокутська Н. С., Бубенець І. Г., Чатченко О. Є. Підприємницький потенціал як фактор розвитку торговельних підприємств: монографія. Видавництво «Лідер», 2015. 175с.
32. Краснокутська Н. С. Управління потенціалом торговельного підприємства. Харків: Харк. держ. ун-т харчування і торгівлі, 2012. 322с.
33. Малий І. Й. Теорія розподілу суспільного продукту. – К., 2000.
34. Нагорна І. В. Обліково-аналітичне забезпечення управління фінансовою стійкістю підприємств торгівлі. Харків: ХДУХТ, 2019. 303с.

35. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999р. № 996 –XIV: станом на 20 серп. 2024р. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

36. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991р. № 1576 – XII: станом на 20 серп. 2024р. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text>

37. Про оцінку земель: Закон України від 17.06.2004р. № 1378 – IV: станом на 20 серп. 2024р. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1378-15#Text>

38. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України від 12.07.2001р. № 2658 – III: станом на 20 серп. 2024р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14#Text>

39. Про підприємництво: Закон України від 26.02.1991р. № 698 – XII: станом на 20 серп. 2024р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-12#Text>

40. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України від 23.02.2006р. № 3480 – IV: станом на 20 серп. 2024р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>

41. Федонін О.С., Репіна І.М., Олексюк О.І. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2005. – 261с.

42. Чорна М. В. Оцінка ефективності інноваційної діяльності підприємств: монографія. Харків: ХДУХТ, 2012. 210с.

Електронні інформаційні ресурси

1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL.: <http://www.nbuv.gov.ua/>

2. Бібліотека ім. В.Г. Короленка. URL.: <http://korolenko.kharkov.com/>

3. Бібліотека ДБТУ URL.: <https://library.btu.kharkov.ua/>

4. Електронна бібліотека. URL.: <http://lib.meta.ua/>

5. Офіційний сайт Міністерства сільського господарства США <https://www.fas.usda.gov>

6. Офіційний сайт Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН <http://www.fao.org>
7. Офіційний сайт Світового банку <https://worldbank.org>
8. Офіційний сайт Світової організації торгівлі www.wto.org
9. Офіційний сайт Українського інституту науково-технічної та економічної інформації <http://www.uintei.kiev.ua/>
10. Офіційний сайт Європейського наукового фонду <https://www.esf.org/>

Навчальне видання

ПОТЕНЦІАЛ І РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА

Методичні вказівки
для самостійного вивчення дисципліни

Укладач:

МОРОЗОВ Володимир Іванович

Підписано до друку 22.09.2024 р.
Формат 60 x 84 1/16. Гарнітура Garamond Умовн. друк. арк. – 2
Наклад – прим.
Державний біотехнологічний університет
61002, м. Харків, вул. Алчевських, 44